

Острів Тридцяти Трун: роман

КУПИТИ

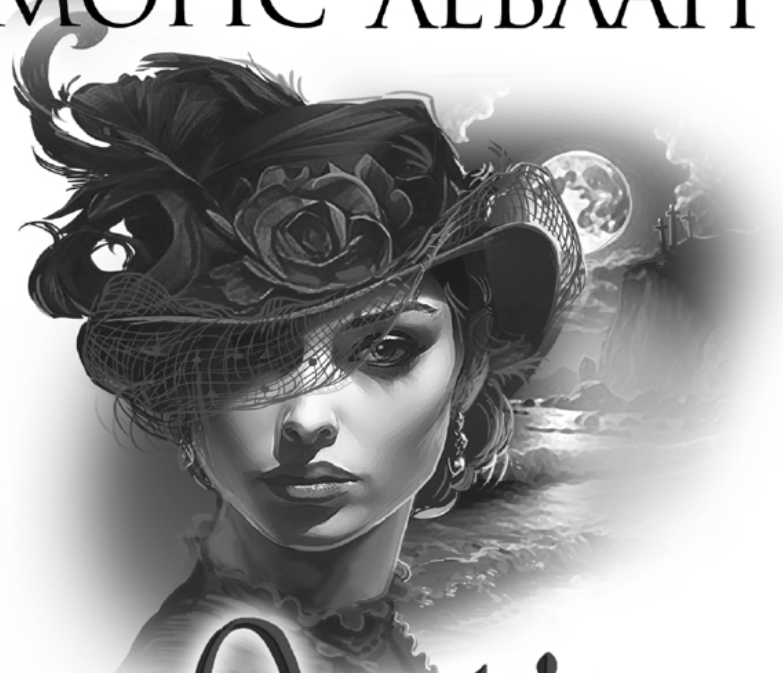
1917 рік. Вероніка приїжджає в місцину, де провела дитинство. Там дізнається, що її батько, чоловік і син, яких вважала мертвими, живі. Та тільки побачила свого батька, як той гине від руки... її ж сина. Якось у покинутому будинку вона знаходить рисунок із зображенням чотирьох розіп'ятих жінок, одна з яких підписана іменем Вероніка. Невдовзі у селищі починають масово гинути люди, а на пагорбі хтось установлює три хрести, на яких стратили черниць. Отже, четверта - вона? І до чого тут Арсен Люпен, улюблений герой Моріса Леблана? Ви про все дізнаєтесь, прочитавши цю книжку.

МОРИС
ЛЕБЛАН

Острів
Трагедія
Трун

МОРІС ЛЕБЛАН

Острів
Трагедія
Трун

Леблан Моріс
Острів Тридцяти Трун : роман / М. Леблан ; пер. з фран. Дмитра Гапоненка. —
Тернопіль : Видавництво Богдан, 2024. — 248 с.

ISBN 978-966-10-0293-6

© Д. Гапоненко, переклад, 2023
© Видавництво Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2024

Maurice Leblanc, 1919
L'île aux Trente-cercueils

Переклав з французької Дмитро Гапоненко

1917 рік. Вероніка приїжджає в місцину, де провела дитинство. Там дізнається, що її батько, чоловік і син, яких вважала мертвими, живі. Та тільки побачила свого батька, як той гине від руки... її ж сина.

Якось у покинутому будинку вона знаходить рисунок із зображенням чотирьох розіп'ятих жінок, одна з яких підписана іменем Вероніка.

Невдовзі у селищі починають масово гинути люди, а на пагорбі хтось установлює три хрести, на яких стратили черниць. Отже, четверта — вона? І до чого тут Арсен Люпен, улюблений герой Моріса Леблана?

Ви про все дізнаєтесь, прочитавши цю книжку.

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

Видавництво Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, Україна, 46002.
Видавництво Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, Україна, 46008.

У випадку побажань та претензій звертатися:
т/ф (0352) 520 607 office@bohdan-books.com
Інтернет-магазин «Видавництво Богдан»:
www.bohdan-books.com mail@bohdan-books.com
т. (0352) 519 797, (067) 350 1870, (066) 727 1762
Гуртові продажі: т/ф (0352) 430 046, (050) 338 4520
м. Київ, просп. Л. Каденюка, 27: т/ф (044) 296 8956, nk-bogdan@ukr.net
Мережа книгарень «Дім книги»: dk-books.com т. (067) 350 1467; (099) 434 9947

Пролог

Минула війна викликала стільки потрясінь, що мало хто тепер пам'ятає про скандал із д'Ержемоном, який вибухнув кілька років тому.

Нагадаємо коротко його суть.

У червні 1902 року пан Антуан д'Ержемон, відомий дослідник мегалітичних споруд Бретані, прогулюючись із донькою Веронікою в Булонському лісі, зазнав нападу чотирьох невідомих, які збили його з ніг ударом палиці по голові.

Після короткої відчайдушної боротьби доньку пана д'Ержемона, відому в колі друзів під прізвиськом Прекрасна Вероніка, схопили і кинули в автомобіль, який, за розповіддю свідків цієї дуже нетривалої сцени, поїхав у бік Сен-Клу.

На перший погляд — звичайне викрадення. Однак наступного дня стали відомі справжні обставини справи. Граф Алексі Ворський, молодий польський шляхтич, відомий своєю кепською репутацією і великою зарозумілістю, який стверджував, що в його жилах тече королівська кров, кохав Вероніку д'Ержемон, причому та відповідала йому взаємністю. Проте, оскільки батько дівчини чути про нього не хотів і навіть не раз завдавав йому образ, граф вирішив викрасти Вероніку, про що вона, втім, і не підозрювала.

Антуан д'Ержемон, який був — і деякі листи, що стали надбанням публічності, свідчать про це — відлюдкуватий і запальний, та через свою химерність, відчайдушний егоїзм і мерзенну скупість зробив нещасною власну доньку, публічно заприсягнувся жорстоко помститися молодим людям.

Утім, він дав згоду на їхній шлюб, і через два місяці пара повінчалася в Ніцці. Однак наступного року вибухнув новий скандал. Непримиренний у ненависті, що спалювала його, пан д'Ержемон, своєю чергою, викрав дитину, народжену у Вероніки від Ворського, і у Вільфранші вийшов разом із нею в море на щойно купленій невеликій яхті.

Налинув шторм. Поблизу італійського берега яхта пішла на дно. Чотирьох матросів, які перебували на ній, підібрав корабель, що

опинився поблизу. За їхніми словами, пан д'Ержемон і дитина загинули в безодні.

Дізнавшись про їхню смерть, Вероніка д'Ержемон пішла в монастир кармеліток.

Факти є такими. Чотирнадцять років потому вони стали причиною цілої низки подій, моторошних, неймовірних, але цілком реальних, інші подробиці яких здавалися на перший погляд просто фантастичними. Однак війна внесла в життя людей таку смуту, що навіть те, чого вона безпосередньо не торкнулася, — як, наприклад, історія, викладена на цих сторінках, — набула під її впливом рис чогось спотвореного, алогічного, а часом і надприродного. І тільки яскраве світло істини, насправді не такої вже й заплутаної, допоможе цим подіям повернутися у світ реального.

Частина перша

Вероніка

Розділ I

Покинута хатина

Одного травневого ранку в мальовниче село Фаует, розташоване в самому серці Бретані, в'їхав екіпаж, у якому сиділа пані, чия простора сіра сукня і густа вуаль не могли приховати дивовижної краси й витонченості їхньої власниці.

Поснідавши нашвидкуруч на заїжджому дворі, дама попросила господаря доглянути за її валізою, поставила кілька запитань щодо околиць і, пройшовши село наскрізь, опинилася в полях.

Майже відразу ж її погляду відкрилися дві дороги: одна на Кемперле, інша — на Кемпер. Обравши останню, вона спустилася в улоговину, піднялася нагору та праворуч від себе побачила путівець, біля якого стояв вказівник із написом: «Локриф, 3 км».

— Здається, сюди, — пробурмотіла дама.

Однак, окинувши поглядом околиці, вона здивувалася, не знайшовши того, що шукала. Можливо, вона неправильно зрозуміла дані її інструкції?

Навколо жодної душі — лише бретонські луки, облямовані на горизонті деревами і пагорбами. Неподалік від села серед молодії весняної зелені височів сірий фасад невеликого замку, всі вікна якого були зачинені віконницями. Настав полудень; у повітрі рознеслося гудіння дзвонів, що скликали людей до молитви. І знову тиша і спокій.

Сівши на схилі пагорба, порослого молодію травичкою, пані витягла з кишені конверт і дістала звідти кілька аркушів.

На першому з них угорі стояв ось такий штамп:

«Агенція Дютрейї.

Консультації.

Конфіденційні розслідування.

Таємниця гарантується».

Нижче стояла адреса:

«Безансон, Дамські моди. Пані Вероніці».

Вона взялася читати.

Отже, докази існують. Я їх бачив. Сумнівів уже немає: Алексі Ворський похований у Фонтенбло.

Мимохідь дозволю собі звернути вашу увагу, пані, на деякі дивні обставини, пов'язані з його смертю. Згадайте загадкове пророцтво, про яке ви мені розповідали та яке стосувалося пана Ворського. Пан Ворський, який страждав на галюцинації і кошмари, чий безсумнівний розум і рідкісна енергія вельми програвали від його прихильності до всіляких забобонів, перебував під сильним враженням цього пророцтва, що камінням висіло над його життям, яке було зроблене кількома особами, обізнаними в окультних науках: «Ворський, сину короля, ти загинеш від руки друга, а дружина твоя помре на хресті». Я написав ці останні слова, пані, і розсміявся. Помре на хресті! Така страта давно вийшла з моди, тому щодо вас я спокійний. Але що ви скажете про удар ножем, отриманий паном Ворським у повній відповідності з таємничою волею долі?

Утім, досить розмірковувань. Тепер мова піде...»

Вероніка впустила руку з листом на коліна. Химерний виклад і фамільярні жарти пана Дютрейї ранили її чутливу натуру, а трагічний образ Ворського невідв'язно переслідував жінку. При страшних спогадах про цю людину тремтіння жаху пробігло по її тілу. Але вона опанувала себе і продовжувала читати:

«Тепер мова піде, пані, про друге дане вами доручення, найважливіше для вас, оскільки все інше стосується вже минулого.

Уточнімо факти. Три тижні тому, у четвер увечері, коли ви визнали за можливе порушити поважну одноманітність свого існування й повели своїх працівниць до кінематографа, вас уразило щось, що не піддається поясненню. У головному фільмі сеансу, що мав назву «Бретонська легенда» і був присвячений подорожам, була сцена, що відбувалася біля дороги, біля закинutoї колиби, яка не мала, утім, жодного стосунку до дії. У кадрі вона опинилася, мабуть, абсолютно випадково. Однак щось незрозуміле привернуло вашу увагу. На просмолених дошках старих дверей хатини ви помітили накреслені від руки три літери: «В. д'Е.», що являли собою не що інше, як ваш підпис, яким ви користувалися, тільки

будучи молодого дівчиною, в особистих листах і до якого ви не вдалися жодного разу за останні чотирнадцять років. Вероніка д'Ержемон! Помилка виключена. Дві великі літери, а між ними — мале «д» з апострофом. Ба більше: розчерк у підписі був зроблений у вигляді поперечини літери «Е», загнутої та проведеної під усіма трьома буквами — достеменно так само, як робили колись ви.

Ви були настільки приголомшені цим дивовижним збігом, пані, що вирішили вдатися до моєї допомоги. Вона була обіцяна вам заздалегідь. І ви заздалегідь були впевнені, що вона виявиться дієвою.

Як ви й припускали, пані, я впорався зі завданням.

За звичаєм, знову буду стислий.

Пані, сідайте на вечірній паризький швидкий потяг і наступного ранку виходьте в Кемперлі. Звідти їдьте екіпажем до Фауета. Якщо у вас буде час, то до сніданку або після огляньте вельми цікаву каплицю Святої Варвари, розташовану в дуже химерному місці, яке і послужило поштовхом для створення фільму «Бретонська легенда». Потім вирушайте пішки дорогою на Кемпер. Наприкінці першого пагорба, трохи далі від путівця, що веде до Локрифа, стоїть у півколі дерев закинута хатина з цікавим для вас написом. Більше нічого особливого в ній немає. Всередині порожньо, відсутня навіть підлога. Замість лавки — гнила дошка. Даху немає — самі трухляві крокви, що пропускають дощ. Повторюю ще раз: у поле зору кінематографічної камери хатина ця потрапила абсолютно випадково, тут сумніватися не доводиться. На закінчення додам, що фільм «Бретонська легенда» фільмували в минулому вересні, отже, напис зробили принаймні вісім місяців тому.

Ось і все, пані. Моя подвійна місія виконана. Я надто скромний, щоб розповісти, ціною яких зусиль і за допомогою яких хитромудрих засобів мені вдалося довідатися все за такий короткий термін, інакше ви визнали б децю сміховинною суму в п'ятсот франків, якою я обмежився як платою за свої зусилля.

Будьте ласкаві прийняти...»

Вероніка склала лист і на кілька хвилин віддалася навіяним ним почуттям, болісним, як і все, що воскресало жахливі дні її заміжжя. Одне з них було особливо потужним і яскравим — майже таким самим, як у ті години, коли вона, щоб його позбутися, сховалася під покров монастиря. Це було навіть не почуття, а, радше, впевненість у тому, що витоки всіх її лих, загибель батька й сина — у трагічній помилці, якої вона припустилася, покохавши Ворського. Звісно, вона чинила опір кохання цього чоловіка і зважилася на шлюб від безвиході та відчаю, щоб захистити пана д'Ержемона від помсти Ворського. І все одно вона його любила. Все одно вона спершу завмирала і блідла під його поглядом, і за цю, як їй тепер здавалося, непростенну малодушність її мучили докори сумління, яких не міг послабити навіть час.

— Час іти, — прошепотіла вона. — Досить маячні! Я приїхала сюди не для того, щоб плакати.

Жага істини, що прогнала її з тихого Безансона, додала їй сил, і вона встала, сповнена рішучості діяти.

«Трохи далі путівця, що веде до Локрифа... у півколі дерев...» — йшлося в листі пана Дютрейї. Отже, вона пройшла повз. Поспішно повернулася назад й одразу ж помітила купу дерев, що виднілися праворуч, які закривали від неї хатину. Підійшовши ближче, вона її побачила.

Хатина була чимось на кшталт притулку для пастуха або дорожнього робітника, який під впливом негоди поступово старішав. Наблизившись, Вероніка переконалася, що напис із провини дощів і сонця став набагато менш чітким, ніж у фільмі. Утім, три літери були ще помітні, розчерк — теж, а під ними вона розгледіла те, чого не помітив пан Дютрейї: зображення стріли і цифру 9.

Хвилювання Вероніки посилилося. Хоча той, хто писав, навіть не намагався підробити форму літер, це все одно був підпис, яким вона користувалася в юності. Хто ж міг поставити його тут, на дверях покинутої хатини, у Бретані, куди вона потрапила вперше в житті?

У Вероніки не було нікого на всьому білому світі. Обставини склалися таким чином, що юність її була, якщо можна так сказати, розбита смертями всіх тих, кого вона любила і знала. Яким же чином спогад про її підпис зберігся за межами кола близьких їй людей —

кола, якого вже не було? І чому вона з'явилася тут, саме в цьому місці? Що все це могло означати?

Вероніка обійшла хатину. Ні на халупі, ні на деревах, що оточували її, більше ніяких знаків не було видно. Тут вона згадала, що пан Дютрейї заглядав досередини, але нічого цікавого там не виявив. Однак їй захотілося переконатися самій, що він не помилився. Двері були замкнені на звичайну клямку. Вероніка їх відкинула, але дивна річ: незрозуміло чому їй треба було докласти деякого зусилля, причому душевного, а не фізичного, довелося напружити волю, щоб потягнути двері до себе. Їй здавалося, що, зробивши цей легкий рух, вона проникне у світ речей і подій, яких несвідомо боялася.

— У чому річ? — пробурмотіла Вероніка. — Що мені заважає? — І з цими словами різко потягнула двері.

Тієї ж секунди в неї вирвався зойк жаху. У хатині лежав труп чоловіка. Ледве його побачивши, Вероніка одразу ж звернула увагу на дивну обставину: у мерця не було кисті однієї з рук.

Він був старий: борода зі сивиною лежала віялом у нього на грудях, довге сиве волосся затуляло шию. Почорнілі губи і химерний відтінок розпухлого обличчя навели Вероніку на думку, що його, мабуть, отруїли, оскільки ніяких ран на тілі не було видно, якщо не брати до уваги скаліченої, судячи з усього, кілька днів тому, руки. Одягнений він був так, як одягаються бретонські селяни, одежа його виглядала охайною, але дуже поношеною. Мрець сидів на землі, спираючись головою на лавку і підвернувши під себе ноги. Усе це Вероніка відмітила несвідомо і згадає пізніше, зараз же вона стояла, вступившись в одну цятку, вся тремтячи й бурмочучи:

— Мрець... Мрець... Мрець...

Раптово їй спало на думку: ану ж вона помиляється і людина ще жива? Вона доторкнулася до чола старого і сіпнулася, відчувши під пальцями крижану шкіру.

Утім, цей жест допоміг Вероніці вийти зі заціпеніння. Вона вирішила діяти, а оскільки поблизу не було жодної душі, подумала, що їй доведеться повернутися у Фаует і там повідомити владу про свою знахідку. Однак спершу вона почала оглядати труп, сподіваючись знайти хоч що-небудь, що допомогло б встановити особу вбитого.

Кишені виявилися порожніми. Ні на одязі, ні на білизні ніяких міток не було. Однак, коли Вероніка, продовжуючи пошуки, трохи зрушила труп із місця, голова старого впала на груди і тулуб схилився до ніг, відкривши тим самим її погляду простір під лавкою.

Там вона побачила якусь грудочку. Це був зім'ятий, надірваний і скручений аркуш рисувального паперу.

Вероніка підняла його і стала розгортати. Але не встигла вона до пуття розгледіти аркуш, як руки її затремтіли, і вона вигукнула:

— О, Боже! Боже мій!

З усією властивою їй силою волі спробувала заспокоїтися, щоб очі знову набули здатності бачити, а мозок — мислити.

Але витримати вдалося лише кілька секунд. І за ці секунди, крізь дедалі щільніший туман, що застилав їй очі, вона встигла розрізнити намальований червоним чорнилом рисунок, на якому були зображені чотири жінки, розіп'яті на стовбурах дерев.

Центральна ж фігура малюнка — жінка на передньому плані, під одягом вгадувалося напружене тіло, а обличчя було спотворене нестерпною мукою, однак все-таки зберігало схожість із оригіналом, — ця розіп'ята жінка була вона, так, вона сама, Вероніка д'Ержемон!

На додачу до всього на обрубку дерева-розп'яття, що стирчав у неї над головою, був за старовинним звичаєм намальований картуш, на якому виднівся жирний напис.

Три літери з розчерком, три звичних їй із юності літери: «В. д'Е.» — Вероніка д'Ержемон!

Бідолаху з голови до ніг пронизала судома. Вероніка раптом випросталася, повернулася на підборах і, вивалившись із хатини на траву, знепритомніла.

Вероніка була жінкою рослою, міцною, квітучою і дуже врівноваженою, здавалося, жодні випробування не могли вплинути на її душевне та фізичне здоров'я. І тільки виняткові, непередбачувані обставини на кшталт описаних, у поєднанні з втомою від двох ночей, проведених у потязі, здатні були привести в такий жалюгідний стан її нерви і волю.

Утім, за кілька хвилин до неї повернулися чіткість і ясність думки.

Вона встала, повернулася до хатини, підняла аркуш цупкого паперу і з невимовною тривогою знову поглянула на нього — щоправда, цього разу очі її були здатні бачити, а мозок — міркувати.

Насамперед Вероніка розгледіла подробиці, які спершу здалися їй не надто важливими або значення яких вона не зрозуміла. З лівого боку аркуша виднілася колонка з п'ятнадцяти густих рядків, але не написаних звичайним почерком, а складених із доволі безформних букв із однаковими вертикальними рисками.

Подекуди, проте, можна було прочитати окремі слова.

Вероніка зуміла розібрати: «Чотири жінки на чотирьох хрестах», потім: «...тридцяти трунах» і наприкінці — останній рядок: «Той Божий Камінь — він дарує життя чи смерть».

Усю колонку з текстом було взято в рамку з двох ліній, чорної та червоної, нагорі містилося — теж червоне — зображення двох серпів, з'єднаних гілкою омели, а знизу — контур труни.

Праву частину аркуша, набагато важливішу, посідав малюнок, виконаний сангіною¹, що надавало всьому аркушу, разом із колонкою тексту, вигляду сторінки, або, радше, копії сторінки з книжки — якогось великого фоліанту зі старовинними ілюстраціями, зробленими в дещо примітивній манері, із цілковитим нехтуванням усіма правилами.

Саме так і виглядав малюнок, що зображував чотирьох розп'ятих жінок.

Три з чотирьох розп'ять зменшувалися, прямуючи до обрію; на головах у жінок, одягнених у костюми бретонок, були бретонські ж очіпки, які вирізнялися, однак, особливістю, притаманною тільки цій місцевості: кожен очіпок був прикрашений чорним бантом, зав'язаним на ельзаський манір. А в середині сторінки опинилося те жахливе, від чого Вероніка ніяк не могла відірвати очей. Це було головне розп'яття — стовбур дерева з двома коротко обрізаними нижніми гілками, уздовж яких праворуч і ліворуч були розтягнуті руки жінки.

Члени її були не прибиті до дерева цвяхами, а прив'язані мотузкою, обмотаною аж до плечей і стегон зімкнутих ніг. На цій жертві був не бретонський костюм, а щось на кшталт савану, що спадав до землі та подовжував і без того худе, виснажене тіло.

У виразі спотвореного болем обличчя поєднувалися покірність, страждання і сумна витонченість. Це було обличчя двадцятирічної Вероніки — воно добре їй запам'яталося, коли в години смутку роздивлялася в дзеркалі свої повні безвиході та сліз очі.

Її густе волосся, так само, як і в ті роки, спадало хвилями до самого пояса.

А нагорі виднівся напис: «В. д'Е.».

Вероніка довго розмірковувала, вдивляючись у своє минуле і намагаючись навмання знайти зв'язок між тим, що сталося, і спогадами юності. Але в голові в неї жодного разу не блиснув хоча б слабкий промінь здогаду. Прочитані нею слова і побачений малюнок були позбавлені для неї будь-якого сенсу і ніяк не піддавалися поясненню.

Знову і знову вона вдивлялася в аркуш паперу. Нарешті, не перестаючи думати про нього, Вероніка повільно розірвала його на дрібні клаптики і розвіяла їх за вітром. Коли останній клаптик зник із поля зору, рішення вже було прийняте. Вона відсунула труп, зачинила двері і поспішила в бік села; нехай цією подією займеться влада, — наразі це її влаштовувало.

Однак, коли годиною пізніше Вероніка повернулася в супроводі фауетського мера, жандарма і цілої купки роззяв, приваблених її розповіддю, халупа виявилася порожньою.

Мрець зник.

Усе це було надзвичайно дивно. Розуміючи, що у своєму сум'ятті вона не зуміє до ладу відповісти на запитання й розвіяти підозри та недовірливість щодо правдивості її розповіді, причини приїзду в село і навіть ясності її розуму, які могли виникнути й виникли, Вероніка відмовилася від подальших спроб щось довести й узагалі від боротьби. Господар заїжджого двору був удома. Вона запитала в нього, до якого найближчого села вона зможе дійти дорогою, щоб сісти там на потяг, що прямує до Парижа.

Запам'ятавши дві назви — Скаер і Роспорден — вона винайняла екіпаж, який мав разом із валізою наздогнати її дорогою, і пішла. Охороною від усіляких проявів недоброзичливості була її елегантність і спокійна краса.

Вероніка вирушила в дорогу, якщо можна так сказати, навмання. Дорога перед нею лежала довга, що розтягнулася на багато льє. Але вона так поспішала розібратися з усіма цими незрозумілими подіями та повернути собі спокій і забуття, що вперто й стрімко тягнулася вперед, навіть не зметикувавши, що даремно так стомлює себе, оскільки вслід за нею рухається екіпаж.

Вона дерлася на пагорби, спускалася в улоговини й абсолютно ні про що не думала, відмовившись від пошуку відповідей на запитання, що постали перед нею. На поверхню життя спливало її минуле, яке її лякало, — починаючи від моменту викрадення Ворським і закінчуючи загибеллю батька і дитини...

Вероніці хотілося думати лише про скромне існування, яке вона влаштувала собі в Безансоні. У ньому не було місця ні печалям, ні мріям, ні спогадам, але водночас Вероніка не сумнівалася, що і серед безлічі повсякденних дрібниць, які складали її скромне життя в обраному нею ательє мод, вона згадуватиме і занедбану хатину, і понівечений труп старого, і страшний малюнок із таємничим написом.

Трохи не доходячи до доволі великого села Скаер і вже чуючи позаду дзвіночок коня, біля перехрестя, від якого починалася дорога на Роспорден, вона побачила стіну напіврозваленого будинку.

На ній крейдою були намальовані стріла, число 10, а над ними — фатальний напис: «В. д'Е.».

¹ Матеріал для малювання, що належить до мінеральних фарб і складається з суміші глини, крейди та гематиту.

Розділ II

На березі океану

Стан духу Вероніки миттєво змінився. Наскільки щойно їй хотілося втекти від згубної загрози, що повстала з глибини її минулого, настільки ж тепер вона була сповнена рішучості пройти до кінця небезпечний шлях, що відкрився перед нею.

Цей крутий закрут був викликаний тим, що попереду, у непроглядній темряві, раптово замаячив тьмянний вогник. Вона раptom збагнула достатньо просту річ: стріла вказувала напрямок, а номер 10 був десятим у низці номерів, розставлених уздовж шляху між двома опорними пунктами.

А що як ці умовні знаки призначені для когось іншого? Неважливо. Головне, що вони становили нитку, здатну привести Вероніку до розгадки таємниці, яка її цікавила: яким дивом її юнацький розпис потрапив у саму середину вузла трагічних подій?

Посланий із Фауета екіпаж нарешті її наздогнав. Вона влізла в нього і веліла візнику їхати кроком у напрямку до Роспордена.

Дісталася туди до обіду, причому її припущення виявилися правильними. Двічі біля перехресть доріг знову побачила свій підпис і числа 11 і 12.

Переночувавши в Роспордені, Вероніка наступного дня відновила пошуки.

Номер 12, виявлений нею на стіні цвинтаря, спрямував її дорогою, що веде до Конкарно. Вона майже дісталася міста, але жодного знаку вже не зустріла.

Вирішивши, що збилася зі шляху, Вероніка повернулася назад і витратила весь день на безплідні пошуки.

Тільки наступного ранку напівстертий номер 13 вказав їй напрямок на Фуенан. Після цього вона, слідуючи умовним знакам, не раз змінювала напрямок, звертала на сільські дороги, а одного разу знову збилася зі шляху.

Нарешті, через чотири дні після від'їзду з Фауета, вона опинилася на березі океану, посеред величезної мілини, що розкинулася біля селища

Бег-Мейль.

У цьому селі вона прожила два дні, але так і не отримала відповіді на свої обережні розпитування. Зрештою, блукаючи вранці серед скель, що, виступаючи з води, грядою виходили на міліну, і невисоким урвищем, порослим по краях деревами та кущами, Вероніка виявила між двома голими дубами вкритий землею курінь із гілок, яким, цілком імовірно, користувалися митники. Біля входу в курінь височів невеликий менгір². На ньому вона побачила все той же напис і номер 17.

Але ніякої стріли. Внизу стояла крапка. І все.

У курені — три розбиті пляшки і порожні бляшанки з-під консервів.

«Тут, мабуть, і була мета, — подумала Вероніка. — Хтось їв. Їжу, мабуть, припасли заздалегідь».

У цю мить вона помітила, що неподалік, біля берега невеликої бухти, що лежала між скель, наче мушля, погойдується моторний човен.

Майже одночасно вона почула два голоси — чоловічий і жіночий, що наближалися з боку села.

З того місця, де перебувала Вероніка, їй спершу не було видно літнього чоловіка, який тягнув із пів дюжини мішків із провізією — пирогами, сушеними овочами та іншим. Поставивши їх на землю, він запитав:

— Отже, добре з'їздили, пані Оноріно?

— Чудово.

— А куди ж ви їздили?

— У Париж, куди ж іще! Мене не було весь тиждень... Дещо ось купила для господаря.

— Мабуть, задоволені, що повернулися?

— Ще б пак!

— Погляньте, пані Оноріно, ваш човен на тому ж місці. Я відвідував його щодня. А сьогодні вранці зняв брезент. Ну, як, ходить він нічогенько?

— Чудово.

— Авжеж, моряк із вас що треба. Ну, хто б міг подумати, пані Оноріно, що ви навчитеся управлятися з моторкою?

— Це все війна. Молодь із острова роз'їхалася, інші ловлять рибу. І потім, до війни раз на два тижні до нас заходив пароплав, а тепер

і цього немає. Ось і доводиться їздити за покупками.

— А як із гасом?

— У нас є ще запас. Тут усе гаразд.

— Ну, добре, бувайте. То я пішов, пані Оноріно. Допомогти вам завантажити?

— Не варто, ви ж поспішаєте.

— Ну, бувайте, я пішов, — повторив чоловік. — До наступного разу, пані Оноріно. Я приготую пакети заздалегідь.

Відійшовши на кілька кроків, він гукнув:

— Обережніше там біля рифів, що оточують ваш чортів острівцець! Не дарма в нього така слава. Просто так островом Тридцяти Трун його не назвали б! Удачі, пані Оноріно!

Він звернув за скелю і зник із поля зору.

Вероніка сіпнулася. Тридцять трун! Ті самі слова, що вона прочитала поруч із жахливим малюнком!

Вероніка подалася вперед. Жінка підійшла до човна, поклала в нього принесену нею самою провізію й обернулася.

Тепер Вероніка побачила її спереду. На жінці був бретонський костюм та очіпок, підв'язаний чорними оксамитовими стрічками.

— Очіпок, як на малюнку, — пролепетала Вероніка. — Як у трьох розіп'ятих жінок!

Бретонці було років сорок. Її вольове, обпалене сонцем і морозом обличчя було вилицюватим і грубим, проте його оживляли великі чорні очі, розумні та добрі. На шиї в жінки висів масивний золотий ланцюг. Груді щільно облягав оксамитовий корсаж.

Жінка підносила пакети, складала їх у човен, для чого їй доводилося ставати колінами на камінь, до якого той був причалений, і тихенько щось наспівувала. Закінчивши вантаження, вона глипнула на обрій, затягнутий чорними хмарами. Це, втім, анітрохи їй не збентежило. Вона почала відв'язувати шварти, продовжуючи наспівувати, але вже гучніше, так, що Вероніка розібрала слова. З посмішкою, яка оголювала красиві білі зуби, жінка співала протягну дитячу колискову:

Мати дівчинці співала,

У колисці колихала:

— Ти не плач, моє маля, —

*Ох, засмутиться Свята.
Їй потрібніше на світі,
Щоб раділи наші діти.
Схрести руки до кінця,
Щоб почула нас Свята.*

Жінка раптово замовкла: перед нею стояла Вероніка зі спотвореним блідим обличчям.

Бретонка здивувалася:

— У чому справа?

Тремтячим голосом Вероніка озвалася:

— Хто вас навчив цієї пісні? Звідки ви її знаєте? Її співала мені матінка. Це пісня її батьківщини, Савої. Я ніколи її більше не чула після... після її смерті. Я... Мені хотілося...

Вероніка замовкла. Бретонка мовчки роздивлялася їй з таким здивованим виразом, немов готова була ось-ось теж про щось запитати.

Вероніка повторила:

— Хто вас її навчив?

— Хтось там, — відповіла нарешті та, яку називали пані Оноріною.

— Там?

— Атож, хтось із нашого острова.

Починаючи щось тямити, Вероніка запитала:

— Острова Тридцяти Трун?

— Авжеж, його тут так називають. Насправді це острів Сарек.

Якийсь час жінки продовжували поглядати одна на одну. В їхніх поглядах була недовіра, змішана з міцним бажанням поговорити і порозумітися.

Обидві одночасно відчували, що вони не вороги.

Вероніка почала перша:

— Прошу мені вибачити, але, розумієте, зі мною відбувається щось дуже дивне...

Бретонка підбадьорливо кивнула, і Вероніка продовжувала:

— Дивне і таке, що викликає тривогу. Знаєте, як я опинилася на цій мілині? Мені потрібно вам усе розповісти. Можливо, тільки ви і зумієте мені пояснити... Ну, ось, випадковість, незначна випадковість,

але ж, по суті, з неї все і почалося, привела мене вперше в житті до Бретані, де на дверях старої, занедбаної хатини, що стоїть на дорозі, я побачила свій підпис — так я розписувалася років чотирнадцять-п'ятнадцять тому, коли була молоденькою дівчиною. Продовжуючи свій шлях, я багато разів наштовхувалася на подібний напис, що мав порядковий номер, і в такий ось спосіб потрапила сюди, на міліну, що виявилася кінцевим пунктом маршруту, накресленого для мене не знаю ким.

— Десь тут є ваш підпис? — жваво поцікавилася Оноріна. — Де ж?

— На цьому камені над нами, біля входу в курінь.

— Звідси мені не видно. А що там за літери?

— В, д, е.

Бретонка ледь утримала здивований жест. На її худому обличчі виразилося глибоке хвилювання, і вона крізь зуби процідила:

— Вероніка... Вероніка д'Ержемон.

— Ах, то ви знаєте моє ім'я? — вигукнула молода жінка.

Оноріна схопила її за обидві руки і міцно їх потиснула. Її грубе обличчя осяяла посмішка. Очі наповнилися сльозами, вона, не перестаючи, твердила:

— Мадемуазель Вероніка... Пані Вероніка — то це ви? Господи, невже це можливо? Свята Діво Маріє!

Збентежена Вероніка бурмотіла:

— Вам відомо моє ім'я... Ви знаєте, хто я... Але тоді ви, мабуть, можете мені все пояснити.

Після довгого мовчання Оноріна відповіла:

— Нічого я не можу пояснити. Розумію не більше за вас. Але ми можемо спробувати знайти відповідь разом. Скажіть-но, як називалося те село в Бретані?

— Фаует.

— Фаует? Знаю. А де стоїть покинута хатина?

— За два кілометри звідти.

— Ви в неї зазирали?

— Аякже, і це найстрашніше. У цій халупі був...

— Кажіть же! Хто там був?

— Спершу там був труп старого в сільському одязі, з довгим сивим волоссям і бородою... Ах, ніколи не забуду цього мерця! Його,

здається, вбили чи отруїли, не знаю...

Оноріна слухала жадібно, проте звістка про злочин, вочевидь, ні про що їй не казала. Вона просто запитала:

— Хто це був? Розслідування проводили?

— Коли я повернулася в хатину з владою з Фауета, труп зник.

— Зник? Але хто ж його забрав?

— Не маю жодного уявлення.

— Отже, ви так нічого і не дізналися?

— Нічого. Але коли я була в хатині вперше, то знайшла там малюнок... Я його порвала, проте жаскі спогади про нього не полишають мене. Мені їх ніяк не прогнати. Послухайте, на цьому аркуші паперу було щось на кшталт копії зі старовинного рисунка, на якому зображене щось жахливе — чотири розіп'яті жінки. І одна з них — я, там написане моє ім'я! А в інших на головах очіпки, схожі на ваш.

Оноріна гучно сплеснула руками і вигукнула:

— Що? Чотири розіп'яті жінки?

— Еге ж, і там згадували про тридцять трун, тобто про ваш острів.

Бретонка прикрила їй рот долонею.

— Мовчіть! Мовчіть! Про це згадувати не можна. Ні, ні, ні в жодному разі! Бувають справи від диявола, згадувати про них — святотатство! Краще помовчімо про це. Потім, може, через рік, буде видно. Потім... потім...

Оноріну всю аж трусило від жаху, який охопив її подібно до бурі, що хилить до долу дерева і перевертає все навколо догори дригом. Раптово бретонка впала на коліна, схилилася, обхопивши голову руками, і почала молитися. Молилася вона довго і так зосереджено, що Вероніка не наважилася ставити їй якісь запитання.

Нарешті вона піднялася і за кілька миттєвостей промовила:

— Так, усе це воістину жахливо, проте вважаю, що обов'язок залишається обов'язком, і сумнівам не повинно бути місця.

Бретонка обернулася до молодшої жінки і повільно продовжувала:

— Ви маєте вирушити зі мною туди.

— Туди? На ваш острів? — не приховуючи страху, перепитала Вероніка.

Оноріна знову взяла її за руки і промовила тим дещо врочистим тоном, за яким, як здавалося Вероніці, ховалися таємні, невисловлені думки:

— Отже, вас звати Вероніка д'Ержемон?

— Атож.

— А як звали вашого батька?

— Антуан д'Ержемон.

— Ви були заміжня за нібито поляком Ворським?

— Авжеж, за Ворським.

— Ви вийшли за нього заміж після скандалу з викраденням і розриву з вашим батьком?

— Так.

— У вас була дитина від Ворського?

— Була, син Франсуа.

— Якого ви, по суті, не знали, оскільки його у вас викрав ваш батько?

— Еге ж.

— І обидва вони, ваші батько і син, пропали під час корабельної аварії?

— Атож, вони загинули.

— Звідки ви це знаєте?

Вероніці навіть на думку не спало здивуватися цьому питанню, і вона відповіла:

— Висновки розслідування, що проводили на моє прохання, й іншого, яке проводила поліція, спиралися на незаперечні свідчення чотирьох матросів.

— Хто може поручитися за те, що вони не брехали?

— А навіщо їм було брехати? — здивувалася Вероніка.

— Їх могли підкупити і підучити заздалегідь, що вони мають казати.

— Хто?

— Ваш батько.

— Що за думка?! Та й потім, мій батько мертвий.

— Повторюю: звідки ви це знаєте?

Цього разу Вероніка здивувалася.

— До чого ви хилите? — прошепотіла вона.

— Зачекайте. Ви знаєте імена цих чотирьох матросів?

— Знала, але зараз не пам'ятаю.

— А ви не пам'ятаєте, у них були бретонські прізвища?

— Начебто так. Але я не розумію...

— Ви ж досі не бували в Бретані, але ваш батько бував, і часто; він збирав тут матеріали для своїх книг. Він приїжджав сюди ще за життя вашої матінки. І, звісно, з багатьма тут перезнайомився. Припустімо, що цих чотирьох матросів він давно знав і, користуючись їхньою відданістю або просто підкупивши, найняв їх спеціально для цієї справи. Припустімо, що вони насамперед доправили вашого батька і сина в який-небудь маленький італійський порт, а потім, будучи хорошими плавцями, затопили яхту неподалік від берега. Припустімо...

— Але ж ці люди живі! — дедалі дужче хвилюючись, вигукнула Вероніка. — Адже їх можна розпитати!

— Двоє померли кілька років тому. Третій, на ім'я Магуеннок, уже старий, живе на Сареці. Щодо четвертого, то ви його, либонь, нещодавно бачили. На гроші, зароблені на цій справі, він купив собі бакалію в Бег-Мейлі.

— Отже, з ним можна погмоніти одразу ж! — вся тремтячи, вигукнула Вероніка. — Ходімо швидше до нього.

— Навіщо? Я знаю про все це більше за нього.

— Знаєте? Ви знаєте?

— Мені відомо все, чого не знаєте ви. Можу відповісти на будь-яке ваше запитання. Запитуйте.

Однак Вероніка не наважилася поставити їй головного запитання, яке ще тільки зріло в глибинах її свідомості. Вона боялася правди, в якій нічого неможливого не було й яку вона вже почала передчувати; голосом, що зривався, вона залепетала:

— Я не розумію... Не розумію... Чому мій батько так учинив? Чому захотів, щоб моє бідне дитя і його самого вважали мертвими?

— Ваш батько запрягнувся помститися...

— Ворському, але не мені ж — своїй доньці? Та ще такою страшною помстою!

— Ви кохали свого чоловіка. Потрапивши в його владу, ви, замість того, щоб утекти, погодилися вийти за нього заміж. Та й образу було завдано публічно. А свого батька ви знаєте — його неприборкану вдачу, злопам'ятність, дещо... невірноважену натуру, як він сам казав.

— Але потім що?

— Потім? З роками виникли докори сумління, з'явилася ніжність до дитини. Батько узявся вас шукати. Авжеж, мені довелося поїздити! Почала я з монастиря кармеліток у Шартре. Але ви на той час уже давно виїхали звідти... А куди, до речі? Де ви жили?

— Але можна ж було дати оголошення в газети?

— Один раз давали, але дуже обережно, побоюючись скандалу. І на нього відповіли. Попросили про зустріч. І знаєте, хто на цю зустріч прийшов? Ворський, який теж вас шукав, який вас любив і ненавидів. Ваш батько злякався і діяти відкрито вже не наважився.

Вероніка мовчала. Знесилена, вона сіла на камінь і впустила голову на груди.

Нарешті прошепотіла:

— Ви так кажете про мого батька, немов він і досі живий...

— Він живий.

— І немов ви часто з ним бачитеся...

— Щодня.

— А з іншого боку, — ще тихіше продовжувала Вероніка, — ви жодним словом не згадали про мого сина. Мені в голову лізуть страшні думки. Можливо, його не вдалося врятувати? Або він помер потім? Ви тому про нього не згадуєте?

Вона зі зусиллям підняла голову. Оноріна посміхнулася.

— Ах, прошу вас, — благала Вероніка, — скажіть мені правду! Це жахливо — сподіватися, коли надії вже немає. Благаю...

Оноріна обійняла її за плечі.

— Бідолаха ви моя, та хіба я стала б розповідати вам усе це, якби його не було в живих, мого милого Франсуа?

— То він живий? Живий? — втрачаючи голову від радості, вигукнула Вероніка.

— Живий, дідько забирай, і чудово почувається! Цей здоровань дуже міцно стоїть на ногах. І я маю право ним пишатися, бо це я його виростила, вашого Франсуа.

Відчувши, що під дією сильних переживань, у яких страждань і радості було порівну, Вероніка починає їй довіряти, бретонка порадила:

— Поплачте, моя мила, це піде вам на користь. Краще вже такі сльози, ніж ті, що ви проливали раніше, чи не так? Поплачте, і нехай усі ваші минулі нещастя залишаться позаду. А я повернуся в село. У вас же на заїжджому дворі валіза? Там мене всі знають. Я її принесу, і ми вирушимо.

Коли через пів години бретонка повернулася, Вероніка підхопилася і, роблячи їй рукою знак поспішити, заволатала:

— Швидше! Боже, як довго вас не було! Не можна втрачати ні хвилини!

Оноріна не прискорила крок і нічого не відповіла. Посмішка вже не освітлювала різкі риси її обличчя.

— Ну, що, їдьмо? — підбігаючи до неї, запитала Вероніка. — Усе гаразд? Жодних перешкод? У чому справа? Мені здається, ви стали якась інша.

— Та ні ж, ні.

— Тоді поспішаймо.

З її допомогою Оноріна поклала в човен валізи і лантухи з провізією. Потім, раптово повернувшись до Вероніки, вона запитала:

— Отже, ви впевнені, що розіп'ята жінка на малюнку — це ви?

— Абсолютно. До того ж у неї над головою мої ініціали.

— Дивно, — пробурмотіла бретонка. — Мені це не подобається.

— Чому? Хтось, хто мене знав, вирішив позловтішатися. Це просто збіг, гра випадку, що воскресила минуле.

— О, мене турбує не минуле, а майбутнє.

— Майбутнє?

— Згадайте-но пророцтво.

— Я вас не розумію.

— Ну, як же? Пророцтво, зроблене Ворському щодо вас.

— То ви і про нього знаєте?

— Знаю. І з тим більшим жахом згадую про малюнок і ще дещо про те, чого ви не знаєте і що набагато страшніше.

Вероніка розреготалася.

— То ось чому вам так не хочеться везти мене на острів! Адже справа в цьому, правильно?

— Не смійтеся. Побачивши пекельне полум'я, сміятися не можна.

Бретонка промовила ці слова, заплющивши очі й осінивши себе хрестом, потім продовжила:

— Ну, звісно! Ви смієтеся наді мною. Вважаєте, що я — забобонна бретонка, яка вірить у привидів і блукаючі вогні. Із цим я загалом не сперечаюся. Але там... там є таке, що може й засліпити вас! Побалакайте про це з Маґуенноком, якщо завоюєте його довіру.

— З Маґуенноком?

— Так, це один із тих чотирьох матросів. Він старий приятель вашого сина, теж його ростив. Маґуеннок знає про це більше, ніж усі вчені й навіть, ніж ваш батько. А тим часом...

— Що тим часом?

— Тим часом і йому захотілося випробувати долю і проникнути за межі того, що людині дано право знати.

— Що ж він зробив?

— Захотів доторкнутися рукою — розумієте? — своєю власною рукою до самої глибини мороку. Він сам мені зізнався.

— І що ж? — мимоволі злякавшись, запитала Вероніка.

— А те, що полум'я обпалило йому руку. Він мені показував, і я на власні очі бачила страшний рубець, схожий на ті, що залишаються після операції раку. І він так мучився...

— Мучився?

— Аякже, так мучився, що, врешті-решт, узяв у ліву руку сокиру і відрубав собі праву кисть.

Вероніка обімліла: вона раптово згадала труп у Фауеті і, запинаючись, промовила:

— Праву кисть? Ви кажете, Маґуеннок відрубав собі праву кисть?

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ